

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK

Utredning

Josefin Almberg

Årlig rapport av arbetet med programutbudet på Åva gymnasium

Utredning

Josefin Almberg

Anna Carlsson

2023-09-25

Dnr GNN 2023/68-62

Innehåll

Inledning	3
Analys av program, inriktningar och särskilda varianter	3
Ekonomiprogrammet EK - Ekonomi	6
El- och energiprogrammet EE.....	6
International Baccalaureate IB - International Baccalaureate; med antagningsprov.....	7
Naturvetenskapsprogrammet NA.....	7
Restaurang- och livsmedelsprogrammet RL	8
Samhällsvetenskapsprogrammet SA.....	8
Teknikprogrammet TE	9
Vård- och omsorgsprogrammet VO	10
Estetisk profil.....	10
Kurser på avancerad nivå	11
Sammanfattning	11
Bilaga.....	12

Inledning

I den politiska inriktningen för Täby kommun under mandatperioden 2023-2026 gavs uppdraget att Åva gymnasiums programutbud kontinuerligt ska ses över i syfte att skolan ska erbjuda utbildningar som faktiskt efterfrågas.

I oktober 2019, § 89, beslutade gymnasie- och näringslivsnämnden att anta en årlig aktivitetsplan gällande Åva gymnasiums arbete med programutbudet. I samband med detta beslutades också att gymnasie- och näringslivsnämnden i oktober varje år ska få ta del av en årsrapport som bygger på en sammanställd analys av de aktiviteter som framgår i aktivitetsplanen.

I denna rapport kommer samtliga program, inriktningar och särskilda varianter att analyseras. Därefter beskrivs vilka slutsatser Åva gymnasium gör inför kommande läsår vad gäller dimensionering och planering av programutbudet. Skolans arbete avseende att profilera utbildningar så att de innehåller kurser på avancerad nivå kommer även att läggas fram.

Efter gymnasie- och näringslivsnämndens beslut hösten 2021 att barn- och fritidsprogrammet skulle läggas ned görs inget intag av nya elever från och med hösten 2022. Barn-och fritidsprogrammet är därför inte längre föremål för skolans systematiska analys vad gäller dimensionering och planering av programutbudet.

Analys av program, inriktningar och särskilda varianter

Först redovisas tabeller över slutantagningen och elevrörligheten för läsåret 2023/24. Därefter följer en analys för varje program, inriktning och särskild variant inom ramen för det nuvarande programutbudet.

Underlagen som använts för att analysera programmen är genererat från skolans analys efter genomförda aktiviteter i aktivitetsplanen, samt siffror över slutantagning och elevrörlighet för läsåret 2023/24.

Tabell 1: Slutantagning höstterminen 2023

Studieväg	Antagningsgräns 2023 (2022)	Medianvärde 2023 (2022)	Antal antagna *	Antal reserver**

Ekonomiprogrammet EK - Ekonomi	247,5 (260)	265 (270)	66	95
El- och energiprogrammet EE	220 (202,5)	235 (225)	38	61
International Baccalaureate IB - International Baccalaureate; med antagningsprov	***	497,5 (482)	22	0
Naturvetenskapsprogram met NA	232,5 (290)	280 (307,5)	66	17
Restaurang- och livsmedelsprogrammet RL	205,5 (215)	222,5 (225)	26	22
Samhällsvetenskaps- programmet SA	237,5 (247,5)	255 (257,5)	66	111
Teknikprogrammet TE - Design och produktutveckling	252,5 (265)	285 (302,5)	64	40
Teknikprogrammet TE - Informations- och medieteknik	227,5 (255)	267,5 (272,5)	64	26
Teknikprogrammet TE - Teknikvetenskap	272,5 (272,5)	292,5 (300)	32	37
Vård- och omsorgsprogrammet VO	165 (87,5)	217,5 (220)	22	5

*Denna statistik är från september 2023. Skolan hade då tagit över antagningen och beslutat om att göra överintag inom vissa program.

** Samma elev kan stå som reserv på flera program vilket innebär att det inte nödvändigtvis handlar om unika elever.

*** Antagningen till IB sker dels genom Gymnasieantagningen, dels genom att vårdnadshavare till elever som bor utomlands ansöker direkt till skolan.

Tabell 2 Elevrörlighet *

Program	Antal platser	Antal antagna	Elevrörlighet %	Antal elever per 11 sept
Ekonomiprogrammet EK - Ekonomi	64	66	8 %	64
El- och energiprogrammet EE	38	38	8 %	38
International Baccalaureate IB - International Baccalaureate; med antagningsprov	26	22	0 %	25
Naturvetenskapsprogrammet NA	64	66	8 %	64
Restaurang- och livsmedelsprogrammet RL	26	26	12 %	24
Samhällsvetenskapsprogrammet SA	64	66	13 %	64
Teknikprogrammet	160	160	4 %	160
Vård- och omsorgsprogrammet VO	24	22	9 %	22

* Elevrörlighet anger hur stor andel av de antagna eleverna som väljer att inte läsa programmet på grund av att de till exempel flyttar eller kommer in på ett högre rankat val. De första två-tre veckorna i årskurs 1 är det vanligtvis rörlighet på eleverna då de kommer in på program och skolor som de står som reserver till. Även elever som antagits till ett program på Åva gymnasium men bytt till ett annat program på skolan finns med i statistiken.

Ekonomiprogrammet EK - Ekonomi

Intresset för ekonomiprogrammet är fortsatt stort på regional nivå och var ett av de mest sökta programmen 2022.¹ Den preliminära antagningen för läsåret 2023/24 visar att ekonomiprogrammet hade flest antal förstahandssökande för fjärde året i rad.

På Åva gymnasium erbjuds ekonomiprogrammet med inriktningen ekonomi. Skolan anger att det är hög konkurrens om eleverna då det är många skolor i närområdet som erbjuder programmet med andra inriktningar. Samtidigt ser skolan inte att det finns någon tydlig gemensam trend bland elever i valet av inriktning.

Inför läsåret 2023/2024 gjorde Åva gymnasium liksom förra året ett mindre överintag, i syfte att motverka den rotation som uppstår när eleverna kommer in på ett högre rankat val. Antagningsgränsen har år 2023 sjunkit till 247 poäng jämfört med 260 poäng år 2022 samtidigt som medianvärdet sjunkit något till 265 poäng jämfört med 270 poäng år 2022.

Samtliga elever som läser ekonomiprogrammet på Åva gymnasium får under sin studietid besöka högskola eller universitet. Ekonomiprogrammet har därtill flera externa kontakter genom gästföreläsare från exempelvis Handelshögskolan och Kommerskollegium. Dessutom genomförs studiebesök på banker och företag.

Skolan kommer inför läsåret 2024/25 se över vilka kurser som ska ingå i programfördjupningen för att stärka profilen och därmed öka attraktionskraften. Med anledning av att skolan har noterat att fler elever med ett lägre genomsnittligt meritvärde har antagits till programmet i år jämfört med föregående år kommer inte fler elever än antalet utbildningsplatser tas emot läsåret 2024/25.

EI- och energiprogrammet EE

EI- och energiprogrammet på Åva gymnasium attraherar många elever och antagningsgränsen har inför läsåret 2023/2024 höjts till 220 poäng jämfört med 202,5 poäng år 2022. Även medianvärdet har ökat till 235 poäng jämfört med 225 poäng år 2022.

Programmets popularitet är tydlig även i regionen där det var störst bland yrkesprogrammen år 2022.² Majoriteten av eleverna på EI- och energiprogrammet på Åva gymnasium är pojkar och skolan ser regelbundet över möjligheterna att få fler flickor att intressera sig för programmet.

---

¹ Gymnasiebehovet 2023, Storsthlm.

² Ibid.

El-och energiprogrammet har en väletablerad kontakt med branschen, framförallt genom det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Under året som gått har lärare vid programmet deltagit vid Täby kommuns branschmessa. En ökad elektrifiering och energieffektivisering kommer att leda till en ökad efterfrågan på arbetstagare med yrkesexamen från el- och energiprogrammet enligt de prognoser branschen tagit fram.

Åva gymnasium ser att eleverna via programmet får de kunskaper som motsvarar det marknaden efterfrågar och att de som vill börja arbeta inom branschen får jobb efter avslutad utbildning. Vid behov anpassas utbildningens innehåll utifrån de kompetenser som branschen efterfrågar.

International Baccalaureate IB - International Baccalaureate; med antagningsprov

Åva gymnasium ser en fortsatt utmaning med att International Baccalaureate IB attraherar färre elever bland elever som går i svensk grundskola. Samtidigt är det också färre elever med internationell skolbakgrund som söker sig till programmet. Varje läsår fyller programmet på årskurs 2 med ca 10 elever med internationell skolbakgrund. Detta gör att det är ca 100 elever som studerar på programmet totalt sett varje år, trots att utbildningsplatserna i årskurs 1 inte fylls upp.

Inför läsåret 2024/25 gör Åva gymnasium bedömningen att antalet utbildningsplatser på programmet behöver minska till 25 stycken.

Naturvetenskapsprogrammet NA

Naturvetenskapsprogrammet var fortfarande ett av det mest populära programmet i Stockholmsregionen år 2022.³ Åva gymnasium ser däremot ett minskat intresse för programmet inför årets antagning, både i norrort och nationellt.³ Antagningsgränsen har sjunkit och hamnade på 232,5 poäng 2023 jämfört med 290 poäng år 2022, samtidigt som meritvärdet sjönk från 307,5 till 280. Liksom för ekonomiprogrammet valde Åva att för naturvetenskapsprogrammet göra ett mindre överintag, i syfte att motverka den rotation som uppstår när elever kommer in på ett högre rankat val.

På Åva gymnasium pågår ett förändringsarbete i syfte att göra kurserna inom naturvetenskapsprogrammet mer attraktiva, exempelvis genom att se över vilka specialiseringskurser som ska erbjudas inom programfördjupningen. Samtidigt ser skolan över möjligheten att utveckla samarbetet med externa aktörer såsom näringsliv och högskola. Skolan planerar även för att inleda ett utlandsutbyte inom Erasmus. I

---

³ Enligt antagningsstatistik från verksamhetssystemen hos Skolverket och Storsthlm.

syfte att öka intresset för programmet planeras för mer aktiv marknadsföring genom att bland annat synas på sociala medier.

Åva erbjuder i dagsläget två inriktningar inom naturvetenskapsprogrammet: naturvetenskap samt naturvetenskap och samhälle. Merparten av eleverna väljer inriktningen naturvetenskap. Skolan avser behålla samma antal utbildningsplatser läsåret 2024/2025.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet RL

Intresset för restaurang- och livsmedelsprogrammet ligger på en stabil nivå. De senaste två läsåren har Åva gymnasium valt att göra ett mindre överintag till programmet. Föregående läsår stannade samtliga elever i årskurs 1 kvar men under årets antagning har elevrörligheten varit något större, vilket lett till att antagningsgränsen inför läsåret 2023/24 har sjunkit något.

Via elevernas APL-platser (arbetsplatsförlagt lärande) har Åva en god kontakt med branschen och får inblick i vad marknaden efterfrågar. Vidare träffar elever och lärare regelbundet representanter från branschen via så kallade branschråd och samarbete sker med kommunens näringslivschef i syfte att genomföra den årliga bransch- och rekryteringsmässan. Via återkopplingen från branschen ser Åva att möjligheten att få jobb efter utbildning fortsatt är god, då det bland annat finns brist på kockar.

Samhällsvetenskapsprogrammet SA

Samhällsvetenskapsprogrammet är ett mycket populärt program bland elever och var år 2022 det största programmet i Stockholmsregionen, det vill säga, det program med flest antal antagna elever.⁴ På Åva gymnasium är samhällsvetenskapsprogrammet tvåparallelligt och omfattar 64 platser. Samtliga elever läser i dagsläget inriktningen samhällsvetenskap.

Åva gymnasium anger att det inom samhällsvetenskapsprogrammet är hård konkurrens om eleverna, samtidigt som det finns ett ökat intresse bland elever att läsa programmet med beteendevetenskaplig inriktning. Exempelvis tar studievägledare i grundskolan ofta kontakt med Åva gymnasium och frågar om inriktningen beteendevetenskap erbjuds, då detta är det mest attraktiva alternativet för många elever. Studievägledare på Åva gymnasium uppger att de på skolans Öppet hus mycket ofta får frågan om beteendevetenskaplig inriktning erbjuds. Under de senaste årens antagningar har ett antal elever bytt skola i sista stund då de fått plats på en skola som erbjuder inriktningen beteendevetenskap.

---

⁴ Gymnasiebehovet 2023, Storsthlm.

Populariteten för inriktningen går också att uttyda i årets antagningsstatistik. Bland sökande till skolor i nordostklustret var det totalt 336 elever som sökte inriktningen beteendevetenskap i första hand varav 71 var folkbokförda i Täby kommun. Detta kan jämföras med antalet förstahandssökande till programmet i sin helhet, som bland sökande till skolor i nordostklustret var 662 elever varav 176 var folkbokförda i Täby kommun.⁵ Det innebär att drygt hälften av alla förstahandssökande till samhällsvetenskapsprogrammet vid skolor i nordostklustret ville läsa inriktningen beteendevetenskap, medan motsvarande siffra för sökande folkbokförda i Täby kommun var 40 %.

Kursutbudet inom inriktningen samhällsvetenskap är i stora delar en fortsättning på de samhällsorienterade ämnen som läses i högstadiet, vilket skolan menar får elever som inte vet vad de ska välja för inriktning att söka programmet. Skolan anser att införandet av en beteendevetenskaplig inriktning skulle öka elevernas möjlighet att välja en inriktning som passar deras intressen och kunskapsnivåer, vilket skulle möjliggöra en högre examensgrad bland elever som läser samhällsvetenskapsprogrammet. Det skulle också attrahera såväl nya elever som elever i årskurs 2 och 3 som i dagsläget läser beteendevetenskaplig inriktning på andra skolor.

Programinriktningen finns inte idag inom huvudmannens utbud varför ett huvudmannabeslut krävs för att kunna starta. Det totala antalet platser på programmet skulle inte påverkas av införandet av den nya inriktningen.

Åva gymnasium har de personella och ekonomiska resurser som krävs för att starta den nya inriktningen. På skolan finns lärare som har behörighet att undervisa i de nya kurserna inom inriktningen beteendevetenskap.

Om gymnasie- och näringslivsnämnden fattar beslut om att införa den nya inriktningen planerar skolan för en justering av kurserna i programfördjupningen på båda inriktningarna.

Teknikprogrammet TE

I Stockholmsregionen har antalet antagna elever till teknikprogrammet ökat med 43 procent mellan år 2011-2022.⁶ På Åva gymnasium är intresset för programmet fortsatt stort och inför läsåret 2023/24 har söktrycket varit mycket högt för inriktningarna design och produktutveckling samt teknikvetenskap. För inriktningen informations-

---

⁵ Enligt statistik från antagningssystemet i Storsthlm.

⁶ Gymnasiebehovet 2023, Storsthlm.

och medieteknik har meritvärdet sjunkit något, samtidigt som det är färre elever på reservlistan jämfört med läsåret 2022/23.

Inom inriktningen design och produktutveckling infördes föregående läsår två nya profiler som elever kan välja mellan från och med årskurs 2. Skolan har under året följt utvecklingen och som första trend sett att profilen *arkitektur och miljö* lockar fler elever än profilen *design och digital formgivning*. Arbetet med att forma och implementera nya kurser inom ramen för profilerna fortsätter under läsåret 2023/24.

Inom inriktningen informations- och medieteknik har kursen *spelprogrammering* ersatt kursen *gränssnittsdesign* som val av programfördjupning. Kursen har mötts av ett stort intresse bland eleverna. Inför nästa läsår ska möjligheten att erbjuda kursen som ett individuellt val undersökas.

Vård- och omsorgsprogrammet VO

Regionalt har intresset för vård- och omsorgsprogrammet ökat med 37 procent mellan 2011-2022.⁷ Utifrån ett lägre söktryck vid förra årets slutantagning har Åva gymnasium minskat antalet utbildningsplatser med två platser inför läsåret 2023/24. I årets antagning ser Åva gymnasium att intresset för programmet har ökat och den elev med lägst meritvärde som antogs till programmet hade 165 poäng i meritpoäng år 2023 jämfört med 87,5 poäng år 2022. Medianvärdet har dock sjunkit och ligger på 217 poäng jämfört med 220 poäng år 2022.

Vård- och omsorgsprogrammet på Åva gymnasium har kontinuerlig kontakt med branschen via elevernas arbetsplatsförlagda lärande, APL. Utöver det deltar programmet i samverkansgrupper med representanter för vårdgivare, såväl inom kommun som region. Framöver kommer programmet att marknadsföras mer via sociala medier, bland annat i form av elevernas möjlighet till utlandspraktik i Spanien.

Estetisk profil

Musik

I en fördjupad utredning av efterfrågan och kapacitet avseende programutbud på Åva gymnasium⁸ konstaterades att intresset för musikinriktningen på naturvetenskapsprogrammet tydligt har minskat de senaste åren. Därför beslutade gymnasie- och näringslivsnämnden att inriktningen ska upphöra att erbjudas från och

---

⁷ Gymnasiebehovet 2023, Storsthlm.

⁸ GNN 2020/200-62, 2021-04-16.

med läsåret 2022/23. I och med nämndens beslut har skolan istället startat en musikprofil som elever från samtliga program kan söka.

Inför läsåret 2023/24 har intresset för musikprofilen ökat bland elever från olika program. För närvarande har skolan 13 antagna elever med musikprofil i årskurs 1 och 2.

Kurser på avancerad nivå

Åva gymnasium ska ge möjlighet för elever på alla program att utmanas. Utbudet av kurser inom programfördjupning och individuellt val utvärderas årligen för att det ska finnas valbara kurser på avancerad nivå på alla högskoleförberedande program.

Exempelvis har skolan märkt ett stort intresse hos eleverna att läsa engelska på avancerad nivå. Engelska 7 erbjuds både som programfördjupning och individuellt val och för närvarande drivs nio undervisningsgrupper i ämnet. En kurs på avancerad nivå som erbjuds för elever på såväl de högskoleförberedande programmen som yrkesprogrammen är en grundkurs i entreprenörskap. På naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet erbjuds eleverna att läsa matematik specialisering, en kurs som genomförs i samarbete med KTH.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer skolan att de aktiviteter som har genomförts enligt *Årlig aktivitetsplan avseende Åva gymnasiums programutbud* på ett tydligt sätt bidrar till en nulägeskunskap om vilka program och inriktningar som i dagsläget och inom en snar framtid efterfrågas av kommande årskullar av gymnasieelever och arbetsmarknadens behov. Samlat ger aktiviteterna ett bra underlag för att kunna planera och dimensionera verksamheten framåt.

Lsåret 2023/24 har antagningsgränsen sjunkit på nästan samtliga program. Orsaken till detta är bland annat hög konkurrens från skolor i närområdet och grannkommunerna.

Åvas analys visar att inriktningen beteendevetenskap på samhällsvetenskapsprogrammet skulle möjliggöra för fler elever att få läsa en variant av programmet som många elever idag efterfrågar. Programinriktningen finns inte idag inom huvudmannens utbud varför ett huvudmannabeslut krävs för att kunna starta. Det totala antalet platser på programmet skulle inte påverkas av införandet av den nya inriktningen.

Skolan anser att införandet av en beteendevetenskaplig inriktning skulle möjliggöra en högre examensgrad för elever som väljer samhällsvetenskapsprogrammet samt att det skulle attrahera såväl nya elever som elever i årskurs 2 och 3 som i dagsläget läser inriktningen på andra skolor. Om gymnasie-och näringslivsnämnden fattar beslut om att införa den nya inriktningen planerar skolan för en justering av kurserna i programfördjupningen på båda inriktningarna.

Ekonomiprogrammet och naturvetenskapsprogrammet tillhör de mest sökta programmen på regional nivå vilket leder till hård konkurrens om eleverna. I syfte att öka attraktionskraften för programmen till nästa läsår kommer Åva gymnasium se över kursutbudet i programfördjupningarna samt bedriva mer aktiv marknadsföring i sociala medier.

Trots den ökade antagningsgränsen på vård-och omsorgsprogrammet uppger skolan att det är svårt att attrahera elever. Till nästa läsår kommer programmet att marknadsföras mer via sociala medier, bland annat i form av elevernas möjlighet till utlandspraktik i Spanien.

El-och energiprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet och teknikprogrammet har samtliga ett stabilt söktryck över tid och skolan ser inga skäl att ändra i kursutbudet eller att marknadsföra programmen mer än vanligt till kommande läsår.

Från och med höstterminen 2023 gäller nya bestämmelser för gymnasieskolans yrkesprogram som innebär att de ska ge grundläggande behörighet till högskola och universitet. Åva gymnasium har gjort de anpassningar som krävs av programstrukturen på el- och energiprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet.

Bilaga

- Årlig aktivitetsplan avseende Åva gymnasiums programutbud, daterad den 2 oktober 2019